

FORENINGSMEDDELELSER

Dansk kulturhistorisk Museumsforenings Aarsmøde i København den 26. September 1947.

Mødet, der begyndte Kl. 9, holdtes i Nationalmuseet. Formanden bød Forsamlingen velkommen og rettede et særligt Velkommen til Undervisningsministeriets Repræsentant, Fuldmægtig Eigil Thrane og Foreningens Æresmedlem, Kredslæge J. S. Møller. *Formanden* udtalte derefter:

»Det er i Dag den 26. September, en Dag, der endnu i mange Aar vil blive husket som den gamle Konges Fødselsdag, og jeg føler det som naturligt og rigtigt, at vi begynder vort Møde med at mindes *Kong Christian den Tiende*.

Kong Christian nærrede altid de varmeste Følelser overfor vort Lands Fortidsminder. Paa sine mange Rejser besøgte han ofte gamle Kirker, Borge og historiske Mindesteder. Ogsaa i adskillige af vore Museer har han aflagt Besøg. I hans Kongetid har den historiske Videnskab haft en rig Udvikling. En Vrimmel af Museer er blomstret op Landet over, og vi ved, at Kongen ogsaa fulgte denne Side af det historiske Forskningsarbejde med varm Interesse.

Kong Christians lange Regeringstid var rig paa store Begivenheder, lykkelige og skæbnesvangre. I Danmarkshistorien vil hans Navn blive staaende blandt de store Navne, som Folket husker med Taknemlighed. Vi glemmer aldrig de lykkelige Sommerdage, da han paa fredelig Vis generobrede Nordslesvig; saa jævnt og dansk, og dog saa kongeligt udførte han denne vanskelige Opgave. Og i de fem lange Aar, som fulgte efter 9. April 1940, blev den gamle Konge paa sin Post. Skønt plaget og forpint af Sygdom, Ulykker og Ærgrelser bevarede han dog en klippefast Tro paa, at det atter vilde blive Dag i Danmark, og vi vil aldrig kunne takke ham nok for det mandige Eksempel, han viste os. I Nødstider og store Øjeblikke ser Folket hen til sin Konge, og Kong Christian svigtede ikke. »Saa dansk som han var ingen Konge her i mange Aar«. Da saa Frihedsbudskabet kom, glædede

vi os alle over, at han fik Lov til at opleve disse dejlige Majdage i hjertelig Samfølelse med sit Folk!

Vi ønsker vort nye Kongepar mange lykkelige Aar med Fred og Fremgangstider for vort Fædreland, og vi mindes i Taknemlighed vor gamle Konge! Ære være Mindet om Kong Christian den Tiende!«

Forsamlingen rejste sig. Derpaa foretog Sekretæren Navneopraab. Følgende 48 Museer var repræsenterede: Nationalmuseets 1., 2., 3., 6. og 7. Afd., Københavns Bymuseum, Jernbanemuseet, Post- og Telegrafmuseet, Tøjhusmuseet, Museet paa Rosenborg, Dansk Landbrugsmuseum, Hørsholm Museum, Helsingør Bymuseum, Handels- og Søfartsmuseet, Det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Frederiksværk, Roskilde, Køge, Holbæk, Kalundborg, Næstved, Møns og Bornholms Museer, Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Fyns Stiftsmuseum, Nordfyns Museum, Nyborg, Ringe og Langelands Museer, Skagens Fortidsminder, Aalborg, Hobro, Djurslands og Æbeltoft Museer, Herregaardsmuseet Gammel Estrup, Aarhus Museums forhist. Afd., Den gamle By, Horsens, Odder, Vejle, Fredericia, Kolding, Ringkøbing, Holstebro, Herning, Esbjerg, Haderslev og Tønder Museer.

Formanden bød det nye Medlem, Marstal Museum, velkommen, hvorefter Landinspektør Jungersen, Maribo, valgtes til Dirigent.

Under Dagsordenens Punkt 1 aflagde *Formanden* følgende *Beretning*:

Ved Helsingørmødet i Fjor indvalgtes fire yngre Museumsmænd i Bestyrelsen, Museumsdirektørerne *Svend Larsen*, *Helge Søgaard* og *Knud Klem*, samt Overinspektør Dr. *Axel Steensberg*. Af den gamle Bestyrelse fortsatte Magister Jensen, Arkitekt Norn og jeg. Vi valgte Ark. Norn til Næstformand, Svend Larsen til Kasserer og Axel Steensberg til Sekretær. Og vi valgte et Forretningsudvalg, bestaaende af Magister Jensen, Dr. Steensberg og mig. Der har i Aarets Løb været afholdt 4 Bestyrelsesmøder og 3 Møder i Forretningsudvalget.

Der er især to Spørgsmaal, som vi har arbejdet med i det forgangne Aar, det ene er Krigsforsikringen, det andet er Planen om et Tidsskrift. Dette sidste Spørgsmaal har jeg sat som selvstændig Sag paa Dagsordenen og vil derfor ikke omtale det nærmere her i Beretningen.

Krigsforsikringen var Genstand for en udførlig Drøftelse paa vort sidste Aarsmøde, hvor det vedtoges, at den nye Bestyrelse skulde søge Raad hos en Jurist. Fra flere Sider fik vi anbefalet Højesteretssagfører Stig Rode, og den 9. November havde Forret-

ningsudvalget derefter en Samtale med ham. Resultatet blev et Responsum, dateret den 15. November, og paa et Bestyrelsesmøde den 7. December vedtog vi til alle vore Medlemmer at udsende en Redegørelse for Sagen, bilagt med Rodes Udtalelser. Jeg kan derfor i Dag nøjes med ganske kort at referere, at Højesterets-sagføreren ikke ansaa det for muligt at opnaa større Lempelser m. H. t. Løsøreforsikringen end det Tilskud, som Ministeriet i Skr. af 31. Juli havde stillet i Udsigt. En Protest overfor Forvaltningsnævnet vilde være resultatløs, idet Nævnet kun har fulgt Ministeriet, da dette anbefalede Kunstmuseumsforeningens Ønske om, at Forsikringen ogsaa skulde omfatte Museumsgenstande. Der er heller ingen Sandsynlighed for, at det vilde nytte noget at søge Ministeriet. Takket være især vor gamle Formands utrættelige Arbejde var det jo lige lykkedes at faa Finansudvalget til at bevilge 150.000 Kr. fordelt paa tre Aar, til Dækning af 50 pCt. af Forsikringsudgifterne. Vi var fuldstændig klar over, at Beløbet ikke vilde slaa til, da Kunstmuseerne jo ogsaa skulde have Part i det, men det betød dog en Hjælp, især til de mindre Museer. Vi anbefalede i vor Rundskrivelse Museerne at ansøge de lokale Myndigheder om Tilskud til Dækning af de andre 50 pCt., og jeg ved, at denne Fremgangsmaade i flere Tilfælde er blevet fulgt med Held.

Hvad dernæst den anden Krigsforsikring angaar, Bygningsforsikringen, da meddelte vi i Januar i den førnævnte Rundskrivelse til Medlemmerne, at vi hos Forvaltningsnævnet havde faaet oplyst, at det samlede Forsikringsbidrag vilde andrage ca. 15 pro mille af Brandforsikringssummen pr. 9. Maj 1945, fordelt paa 6 halvaarlige Opkrævninger. Da Forsikringssummerne jo flere Gange under Krigen var blevet forhøjet, vilde denne Opkrævning betyde en meget alvorlig Ekstraudgift for de Museer, der havde til Huse i egne Bygninger.

En Protest vilde være unyttig, da Loven om Krigsforsikring af Bygninger ganske klart ogsaa omfatter Museerne. Bestyrelsen vedtog derfor i et Møde den 7. December at søge Ministeriet om et lignende 50 pCt.'s Tilskud som til Løsøreforsikringen og at forhandle med Kunstmuseumsforeningen om en fælles Optræden i denne Sag. Da der naturligvis vilde gaa nogen Tid, inden Ministeriets Svar kunde foreligge, anbefalede vi Museerne at undlade at betale Forsikringsbidraget, men skriftligt anmode deres Selskab om Udsættelse, indtil man vidste, hvilken Afgørelse Ministeriet vilde træffe. Samtidig opfordrede vi Medlemmerne til at søge By- og Amtsraad om Hjælp til Dækning af Forsikringsudgifterne.

Museumsdirektør Svend Larsen, som er Bestyrelsesmedlem i begge de to Museumsforeninger, bragte saa Sagen frem i Kunstmuseernes Bestyrelse, og et Par Dage før Jul meddelte han mig, at de meget gerne vilde deltage i en fælles Henvendelse.

Efter et Forretningsudvalgsmøde den 8. Januar udsendte vi saa den tidligere nævnte Rundskrivelse til vore Medlemmer og vedtog at foreslaa Kunstmuseumsforeningen, at et Par Bestyrelsesmedlemmer fra hver Forening skulde gaa op i Ministeriet og forelægge Sagen, efter at vi først paa et Fællesmøde var blevet enige om Fremgangsmaaden. Direktør Swane svarede mig den 16., at hans Bestyrelse gik ind paa Forslaget.

Mødet fandt derefter Sted den 25. Februar. Kunstmuseerne repræsenteredes af Museumsinspektør Erik Zahle og Landinspektør Jungersen, og fra vor Forening mødte Dr. Steensberg og jeg. I Ministeriet forhandlede vi med Departementschef Paludan-Müller, Kontorchef Mikkelsen og Fuldmægtig Thrane.

Vi gjorde Rede for de store Vanskeligheder, som Opkrævningen af Krigsforsikringen for Bygninger havde beredt de Museer, der havde egen Bygning, en Del Eksempler blev nævnt, og vi spurgte, om der ikke var Mulighed for, at Undervisningsministeriet vilde forsøge at faa en Bevilling, der dækkede de 50 pCt. af Forsikringsbidraget. Hertil svarede Departementschefen, at Finansministeriet muligvis vilde hævde, at Museerne nylig havde faaet 150.000 til Løsøret, og at der burde være søgt om et samlet Beløb til Dækning af begge Kategorier af Krigsforsikring.

Dertil indvendte jeg, at vi jo ikke havde kunnet søge om Hjælp til Bygningsforsikringen, saalænge vi ikke vidste, hvor store Beløb det drejede sig om. Departementschefen antydede til sidst, at Foreningerne i Fællesskab kunde indsende en Ansøgning om, hvor meget hvert Museum skal udrede, og hvor stor den samlede Sum kan blive, og han fremhævede, at det naturligvis vilde fremme Sagen, hvis Museerne kunde faa Kommunerne til at deltage med 50 pCt. af Beløbene.

Zahle, Steensberg og Chr. Ax. Jensen udarbejdede derefter en Ansøgning, som vi indsendte 14. Marts. Efter en Tak for Tilskudet til Løsøreforsikringen hedder det videre heri:

»Hertil kommer nu Udgifter til Krigsforsikringen af Bygningerne. Opkrævningen af Bidrag dertil er nylig begyndt, og Oplysning om denne Byrdes samlede Størrelse foreligger først nu. De her omtalte Museers Forsikringssummer for deres Bygninger andrager ialt 9.481.053 Kr., hvoraf der efter den foreløbige Opgørelse skal svares 15 ‰ eller c. 142.000 Kr. Specifikation over de enkelte Museers Forsikringssummer vedlægges.

Byrden vil fordele sig meget ulige paa de enkelte Museer. De Museer, der har til Huse i Statens Bygninger, slipper helt for at betale til Krigsforsikringen, medens de mange selvejende Museer rammes særlig haardt.

Under alle Omstændigheder vil Bygningsforsikringen sammen med de mindst 50 pCt af Løsøreforsikringsafgiften virke lammende paa mange Museers Virksomhed, der i Forvejen var besværet af de sidste Aars Prisstigning, hvortil ikke svarer nogen Indtægtsforøgelse. Man tillader sig at fremhæve Museernes ideelle Karakter, idet de ofte administreres af frivillige og ulønnede Ledere. Den betydelige Kulturmission, Museerne og deres Ledere udfører, bør næppe hæmmes ved en for haard økonomisk Belastning paa Grund af Krigsbegivenhederne, der i Forvejen har stillet store Krav til Ledernes Arbejds-kraft som Følge af ekstraordinære Beskyttelsesforanstaltninger.«

Af de 43 Museer, som den med Ansøgningen følgende Fortegnelse omfatter, rummer de 10 baade Kunstsamlinger og historiske Samlinger, de højeste Forsikringssummer har den gamle By (1.681.010) og Odense (1.492.795), 3 Museer ligger omkring 4—500.000, 13 ligger omkring 200.000 og 17 under de 100.000, helt ned til 12.000 Kr.

Samtidig med at vi iværksatte denne Henvendelse til Ministeriet, skete der det, at Folketingsmand Aksel Møller i Folketinget opfordrede Regeringen til at revidere Krigsforsikringsloven med det Formaal at skabe en ligelig Fordeling af Byrderne mellem By og Land. Forholdet var jo dette, at medens der opkrævedes 9 ‰ i København og 14,25 i Købstæderne, slap Landbygningerne med 1 ‰.

Jeg skrev derefter d. 5. Febr. til Aksel Møller og forklarede ham Museernes Stilling, nævnte, at f. Eks. de Museer, der har forsikret for c. 200.000, skulde svare 1000 Kr. om Aaret i tre Aar, en uforholdsmæssig stor Byrde naar man erindrer, at deres Aarsindtægter ligger omkring 5—6000 Kr., og at de i Forvejen kæmper for at klare Løsøreforsikringen og de stigende Udgifter til Lønninger, Vedligeholdelse og Indkøb. Jeg hævdede, at Museerne ikke er Erhvervsvirksomheder, men offentlige Samlinger, der rummer det danske Folks Kulturminde, alle de større er underlagt Statens Tilsyn, og Staten bør træde hjælpende til, naar Forsikringsbidragene skal betales. Under Henviisning til vort Andragende om de 50 pCt. bad jeg Folketingsmanden støtte os, hvis der under Forhandlingen i Udvalget i Tinget blev Lejlighed til det.

Et Par Dage efter skrev jeg en lignende Henvendelse til Folketingsmand Bertel Dahlgaard, idet jeg indledte med at takke ham

for den gode Hjælp han havde ydet vor Forening, da Tilskudet til Løsøreforsikringen blev gennemført.

Jeg kan ogsaa nævne, at et af vore Medlemmer efter min Opfordring har henvendt sig til en kendt Venstrepolitiker, der er Medlem af sin Bys Museumsbestyrelse, og faaet ham til at gaa til Undervisningsministeren og tale vor Sag, ligesom jeg ved, af Museumsinspektør Erik Zahle har talt med Prof. Hartvig Frisch om Krigsforsikringspørgsmaalet.

Som De alle vil vide, er der siden sket det, at man paa Rigsdagen nu arbejder med at gennemføre en Ændring af Loven om Bygningsforsikringer, saaledes at der i Købstæderne nu skal svares 5 0/00. Det betyder jo, at Forsikringsbidraget nedsættes til $\frac{1}{3}$ af det oprindelige Beløb, men selv ved denne Nedsættelse kan Byrden blive tung nok.

Hvorledes det herefter vil gaa med vort Andragende til Ministeriet om 50 pCt. af Præmien, ved jeg ikke. Det har for ikke længe siden været til Erklæring paa Nationalmuseet, men nogen Afgørelse er endnu ikke truffet.

Paa sidste Aarsmøde vedtoges en Henvendelse til Ministeriet om, at Dispensationen fra *de ministerielle Reglers § 3* maatte blive forlænget fra 5 til 10 Aar. Sagen har været til Erklæring i Museumsnævnet, som naturligvis har anbefalet den, og vi har Grund til at haabe paa et imødekommende Svar inden ret længe.

Dispositionsbevillingen paa de c. 10.300 Kr., der kan søges af de statsunderstøttede Museer til større Omordninger, Montrer, Indlægning af Centralvarme og elektrisk Lys o. l., er i 1946—47 fordelt saaledes:

<i>Køge</i> til Hjælp til Centralvarme m. m.	4682
<i>Holbæk</i> til Hjælp til elektrisk Installation	418
<i>Thisted</i> til en Montre	600
<i>Randers</i> til Lokale i Helligaandshuset	600
<i>Rudkøbing</i> til en større Omordning	4000
	10.300

Tilskudet forudsætter som bekendt, at der som Regel tilvebringes et lokalt Tilskud af samme Størrelse.

Bestyrelsen har længe været klar over, at denne Bevilling var for lille, og at den ogsaa burde kunne søges af de statsanerkendte. Da det under de forhaandenværende Forhold vil blive vanskeligt at opnaa Forhøjelse, ønsker vi Repræsentanternes Bemyndigelse til foreløbig at søge Ministeriet om, at Bevillingen ogsaa maa omfatte de statsanerkendte Museer.

Under 25. Nov. 1946 har Undervisningsministeriet beskikket

mig som Medlem af *Musæumsnævnet*. De to andre Medlemmer er Formanden, Prof., Dr. Brøndsted, og Musæumsinsp., Mag. Chr. Ax. Jensen. Der har i Aarets Løb været fire Møder i Nævnet, Ministeriet har tilsendt os 30 Sager, som vi skulde erklære os om; i de fleste Tilfælde har det drejet sig om Fastsættelse af Museernes Virksomhedsomraader, Godkendelse af nye Vedtægter og lignende Ting, som skal bringes i Orden, inden Ministeriet vil give Statsanerkendelse. Under 2. Juli 46 er *Rudkøbing* rykket op blandt de statsunderstøttede, og Ministeriet meddelte samtidig, at man vilde søge Statstilskud til det som Centralmusæum for Langeland. Under 4. Sept. har *Sorø* faaet Statsanerkendelse, og 27. Dec. fik *Kerteminde* det, mens der for en Del andre Museers Vedkommende endnu er Forhandlinger i Gang.

»*Kommissionen til Behandling af Statens Forhold til Videnskaben*« udsendte i Sommer til en lang Række Institutioner, Foreninger og andre en Opfordring om 1) at fremkomme med Forslag vedrørende den Støtte, der fra Statens Side ydes til videnskabeligt Arbejde, 2) at give Oplysninger om det Honorar, som ydes for Afhandlinger i Aarbøger og andre Publikationer, samt 3) at fremsætte saadanne Ønsker eller Planer indenfor det paa-gældende Fagomraade, som man vilde mene, det var rimeligt for Kommissionen at drøfte og tage Stilling til. Henvendelsen er tilsendt enkelte Museer, nemlig Nationalmuseet, Kunstmuseet og Musikhist. Museum, samt til vor Moderforening, Dansk hist. Fællesforening, men da vi i vor Bestyrelse mente, at vi havde ganske specielle Ønsker at fremsætte, bad vi om at faa Lejlighed til at fremkomme med en Udtalelse, og Kommissionen svarede med straks at sende os en Opfordring. Efter et Bestyrelsesmøde indsendte vi derefter følgende Skrivelse:

Til

Kommissionen til Behandling af Statens Forhold til Videnskaben.

Som Svar paa Kommissionens Skrivelse af 24. Juni d. A. skal Dansk kulturhistorisk Museumsforening tillade sig at fremføre følgende:

Foreningen er en Fællesrepræsentation for c. 80 af Landets historiske og kulturhistoriske Museer. En Fortegnelse over vore Medlemmer følger som Bilag. De fleste af disse Museer modtager aarlige Tilskud til deres Virksomhed, dels fra Staten, dels fra kommunale Myndigheder, dels fra Fonds og Pengeinstitutter, Foreninger og Privatpersoner. De kulturhistoriske Provinsmuseer, som udgør Hovedparten (69) af Foreningens Medlemmer, har faaet faste Rammer om deres Virksomhed, deres Forhold til Staten og til Nationalmuseet gennem de af Undervisningsministeriet under 26. Sept. 1944

udfærdigede »Regler vedrørende de under Undervisningsministeriet hørende statsunderstøttede og statsanerkendte kulturhistoriske Museer i Provinsen«.

For Tiden findes der 29 statsunderstøttede Museer, hvoraf de 14 som Centralmuseer modtager indtil 2600 Kr. og de øvrige indtil 1300 Kr. i aarligt Statstilskud. Begge Kategorier har desuden Adgang til at komme i Betragtning ved Fordelingen af to ministerielle Dispositionsbevillinger paa henholdsvis 20.000 og c. 10.300 Kr.

Endvidere har 18 Museer opnaaet Statsanerkendelse. De faar ikke Statstilskud, men har Part i den fornævnte Dispositionsbevilling paa 20.000 Kr.

De øvrige Provinsmuseer nyder ikke Statens Støtte under nogen Form, men nogle af dem vil formentlig Tid efter anden blive statsunderstøttede.

For alle statsunderstøttede historiske og kulturhistoriske Museer i Hovedstaden og i Provinsen gælder det, at Pengenes synkende Købekraft har forringet Værdien af Statens Tilskud meget betydeligt, samtidig med at Museernes Udgifter til Driften, til videnskabelige Undersøgelser, til Indkøb, til Publikationer m. m. er steget overordentligt. I Sammenligning med Museerne i vore nordiske Nabolande arbejder de danske Museer for Tiden under altfor beskedne økonomiske Vilkaar.

Vort første Forslag til Kommissionen er derfor, at der bør virkes for at gennemføre en væsentlig Forhøjelse af Statstilskudet til Museerne.

Hvad dernæst Museernes Publikationer angaar, da er Forholdet dette, at der i de danske Museer ligger meget store kulturhistoriske Værdier, som kunde fortjene at blive Genstand for videnskabelig Undersøgelse og Publikation. Men i de fleste Tilfælde maa Museerne give Afkald herpaa, fordi de fuldstændig mangler de nødvendige Midler til at iværksætte saadanne Arbejder. Kun fra et Par af de store Museer, som f. Eks. Nationalmuseet, Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg og »Den gamle By« i Aarhus udsendes der Aarbøger indeholdende videnskabelige Afhandlinger. Enkelte Museer udsender en Aarsberetning. Men de fleste af Museerne har — bortset fra Trykning af populære Vejledninger for Besøgende — ikke Raad til at udgive Publikationer om deres Samlinger.

Det vilde derfor være i høj Grad gavnligt for det videnskabelige Arbejde i de danske Museer, om Staten hvert Aar stillede Beløb til Raadighed, som kunde søges af de Museer, der agtede at foretage videnskabelige Undersøgelser over Emner fra deres Virkeomraade, saaledes at et Museum raadede over de fornødne Midler til saavel selve Undersøgelsen som til Offentliggørelse af dens Resultater.

Hvad specielt vor Forening angaar, da har den Part i Tidsskriftet »Fortid og Nutid«, der udgives af »Dansk historisk Fællesforening«, og der er i dette Tidsskrift i Aarenes Løb fremkommet en Række Afhandlinger af Betydning for det metodiske Museumsarbejde.

Med Hensyn til Honorarerne, som betaales for Afhandlinger i de af Museerne udgivne Skrifter, da svarer de i de fleste Tilfælde til de af »Foreningen til Beskyttelse af videnskabeligt Arbejde« fastsatte Takster.

Til det sidste Punkt i Kommissionens Skrivelse ønsker vi at fremsætte følgende: De fleste af de kulturhistoriske Provinsmuseer er selvejende Institutioner, grundlagt af Privatmænd, og Størsteparten af dem ledes endnu af ulønnede Folk fra forskellige Erhverv, f. Eks. Læger, Tandlæger, Lærere, Sagførere, Arkitekter, Redaktører, Forretningsfolk m. fl., som ofrer deres Fritid og undertiden tillige betydelige Midler paa Museernes Trivsel. Kun de 5—6 største Provinsmuseer har videnskabeligt uddannede, inspektørlønnede Ledere. Ved nogle Museer har Bestyrelsens Formand en honorarlønnet Medhjælper, som varetager det nødvendigeste Kontorarbejde, mens andre Museer faar Bistand af de to honorarlønnede Museums konsulenter, der om Sommeren er til Disposition, mens de om Vinteren arbejder paa Nationalmuseet. Men Størsteparten af Provinsens Museer ledes stadig af Privatfolk, som gør Arbejdet uden Vederlag, af Interesse for Sagen. Der er imidlertid ikke Tvivl om, at naar første Generation, der var besjælet af Grundlæggernes Enthusiasme, efterhaanden dør ud, vil det blive meget svært, mange Steder umuligt, at finde egnede Folk, som kan afløse dem.

I de kommende Aar vil det derfor blive nødvendigt, at Staten hjælper de større Museer, Centralmuseerne, til at faa videnskabeligt uddannede, lønnede Ledere. Ved de Museer, som har større Oldsagssamlinger, kan ansættes en cand. mag. med Historie som Hovedfag og Arkæologi som Speciale. Men da langt den største Part af Provinsmuseernes Samlinger bestaar af Folkekultursager fra 1700—1800 Tallet, og da der ikke ved vore Universiteter, saaledes som i vore Nabolande, gives nogen Undervisning paa dette Omraade, foreslaar vi, at der ved Københavns Universitet oprettes en Lærestol i nordisk Etnologi til Uddannelse af cand. mag.'er med almindelig Historie som Hovedfag og Etnologi, Kunsthistorie eller Museumsvidenskab som Bifag, hvilket forudsætter Oprettelsen af et Lektorat i den sidstnævnte Disciplin.

Efter en supplerende Turnusuddannelse i Nationalmuseets forskellige Afdelinger vil disse Kandidater kunne gøre Fyldest som Ledere af de større Provinsmuseer, især Centralmuseerne.

Jeg haaber, Repræsentanterne vil kunne godkende de Syns-

punkter, vi her har fremført. I sidste Afsnit af Skrivelsen kommer vi ind paa et meget vigtigt Spørgsmaal, som drejer sig om Provinsmuseernes Fremtid, og jeg er fuldt ud klar over, at det let kunde give Anledning til en Diskussion, men jeg henstiller, at en saadan Diskussion udsættes til et senere Aarsmøde. Saa kan vi sætte Sagen paa Dagsordenen, eventuelt med nogle indledende Oplysninger om Provinsmuseernes Organisation i vore nordiske Nabolande.

Det næste Punkt, som jeg gerne vil sige et Par Ord om, er *Fotografernes Pladearkiver*. De fleste Museumsfolk ved noget om, hvor store Værdier der kan findes i disse Pladesamlinger, det gælder ikke blot Portrætter og Gadebilleder, men ogsaa Interiører og Lejlighedsoptagelser af Fester og Begivenheder. Desværre har Krigsaarenes Loftsrydninger og Glasmangelen medført, at adskillige Fotografer har maattet skille sig af med de ældste Dele af deres Arkiv, men endnu er der meget tilbage, ikke mindst ude i Provinsen. Jeg har derfor bedt »D. fotografisk Tidsskrift« optage en Henvendelse, som skulde findes i Bladets Septembernummer. Vi henstiller heri til Fotograferne, at de, »inden de kasserer Plader, giver det lokale Museum, i Kbh. Nationalmuseet eller Bymuseet, Lejlighed til at gennemse Kasserne og for gode Ord eller Betaling erhverve de Plader, som kan have kulturhistorisk eller topografisk Interesse, altsaa Portrætter af kendte Folk. Billeder af Gader, Bygninger, Festligheder, Optog o. l. I mange Tilfælde vil det kunne ordnes saaledes, at Fotografen deponerer den forældede Del af sit Pladearkiv paa Museet; derved faar Museet Lejlighed til at udtage Plader til Kopiering, og Fotografen bevarer for et vist, aftalt Aaremaal sin Ejendomsret til Negative«.

Noget større Initiativ kan vel næppe ventes fra Fotografernes Side, men jeg vil gerne foreslaa Repræsentanterne, at De søger Forbindelse med de lokale Fotografer; flere Museer har haft stort Udbytte af en saadan Aktion, og det er i yderste Øjeblik, hvis det skal lykkes at redde disse Værdier. Fotografiet er jo en paalideligere og sandfærdigere historisk Kilde end trykte Beskrivelser og kunstneriske Gengivelser.

— Dernæst kan jeg oplyse, at Nationalbanken har overladt os 25 Sæt af *de gamle Pengesedler*, og da vi fik at vide, at Banken ogsaa laa med et Parti af saavel de Sedler, som Englænderne havde trykt til Brug under en Invasion i Danmark, som af Tyskernes Reisenkreditkassenscheine, bad vi ogsaa om at faa nogle Sæt af dem. Før de tyske Sedlers Vedkommende var det imidlertid for sent, men vi fik 25 Sæt af Invasionssedlerne, og de er nu

med de gamle danske sendt ud til en Snes af de større Museer. Der er 5 Sæt tilbage, og hvis der er Museer, som er interesserede i dem, beder jeg dem melde sig inden 1. Oktober; er der for mange Lysthavende, maa vi fordele Sedlerne ved Lodtrækning.

— Om den Indsamling af *danske Tinmærker*, som vi har iværksat, vil jeg bede Museumskonsulent *Halkjær Kristensen* fortælle lidt.

I sin Redegørelse udtalte Museumskonsulenten, at Indsamlingen, der begyndte i 1942, nu i det væsentlige maa siges at være afsluttet, selv om der endnu kan dukke enkelte Tinmærker op. Men alle Museer og private Samlere, som har faaet Henvendelse, har svaret herpaa. Det indsamlede Materiale er gennemgaaet, og heri findes ca. 400 forskellige danske Tinmærker (foruden et endnu større Antal udenlandske). Ikke alle kan bestemmes med lige stor Sikkerhed. For enkelte Kandestøberes Vedkommende er deres Mærker for baade engelsk Tin, Krontin og Manggods fundet. Ved Siden heraf er gennemgaaet meget arkivalisk Materiale. Alt ialt kender vi nu ca. 900 danske Kandestøbere. Der vil sikkert kunne findes mange endnu, men det vil være af Betydning og fuldt ud forsvarligt at faa det foreliggende Materiale publiceret nu.

Problemet er imidlertid nu at skaffe Midler til at faa de ca. 400 Tinmærker fotograferet. Udover et mindre Beløb, anvendt til Trykning og Udsendelse af Henvendelsen i 1942, har Udvalget hidtil klaret Udgifterne ved Arbejdet. Men Omkostningerne ved Fotograferingen mener vi ikke at kunne klare selv. Kan Dansk kulturhist. Museumsf. ikke tænke sig at bekoste dette, subsidiært at støtte Foretagendet med nogle Hundrede Kroner? Det vil være naturligt og en smuk Opgave for Foreningen at publicere dette Materiale.

Formanden tog derpaa paany Ordet og foreslog et Tilskud paa 4—500 Kr. Ønskede ogsaa gerne i den kommende Publikation Billeder af gode og karakteristiske danske Tinarbejder.

De paa et tidligere Aarsmøde vedtagne Forslag til en *Museumsprotokol* foreligger nu trykt og jeg beder Repræsentanterne forsyne sig med de fremlagte Eksemplarer af Prøvetryk. Saa snart Firmaerne igen er leveringsdygtige, vil vi give Museerne Oplysning om Priserne paa disse Ting.

Museumskonsulent Halkjær Kristensen og Konservator Christensen ved Nationalmusets III Afd., der skulde udarbejde en *Vejledning i Museumsteknik*, har bedt om Udsættelse, idet de ansaa det for nødvendigt først at foretage Studier i Udlandet, især Sverige.

Dermed tror jeg, at jeg har gjort Rede for de vigtigste af de Sager, som Bestyrelsen har arbejdet med i det forløbne Aar.

Der er desværre næppe Tvivl om, at det kommende Aar ogsaa for Museerne vil blive overordentlig vanskeligt, hvad de økonomiske Forhold angaar. De stadigt stigende Priser paa Haandværksarbejde, de stigende Lønninger til Personalet og de svimlende Priser paa Museumsgenstande, især Møbler, Sølvtoj og Keramik, har medført, at Museernes Pengemidler knapt forslaar til det mest nødvendige og slet ikke til større Omordninger, Udvidelser og Indkøb. Vi er taknemlige for den Støtte, som Staten og Kommunerne giver os, men det skal ogsaa siges her, at Konjunkturerne sikkert allerede nu har nedsat disse Tilskuds Købekraft med Halvdelen af deres oprindelige Værdi.

Det nytter næppe at gaa til Staten og bede om Forhøjelse af Tilskudene. Lad os hellere arbejde paa de hjemlige Linier. Altfor faa Museer har benyttet de sidste Aars Pengerigelighed til at faa de kommunale Tilskud sat op; der er ingen Mening i, at en By giver f. Eks. 10.000 eller 20.000 Kr. til sit Bibliotek og samtidig spiser sit Museum af med 500 Kr. Skriv ny Ansøgning nu inden Nytaar og forklar, at de gamle Tilskud ingenting forslaar overfor de stigende Udgifter! Ogsaa i Amtsraadene vil man forstaa, at de aarlige 50 eller 100 Kr. ikke mere strækker til! Sogneraadene lader sig vel ogsaa bevæge til at sætte de aarlige 10 Kr. op til 20! Maaske burde ogsaa Museumsforeningernes Kontingenter forhøjes, men her vilde jeg foretrække en Agitation for at skaffe flere Medlemmer, fordi det knytter Befolkningen nærmere til dens Museum. Heller ikke Entreen vilde jeg røre for meget ved. Det er dog vigtigere, at der kommer Folk paa Museet, end at der kommer lidt flere Penge i Kassen.

Maaske kommer der nu et Par sløje og vanskelige Aar. Vi arbejder os nok igennem dem! Vi Museumsfolk er sat til at forvalte en Part af det danske Folks Kulturminde, og alle Vegne i vore Samlinger møder vi Vidnesbyrd om, hvorledes onde Tider har vekslet med gode, men ogsaa Vidnesbyrd om vort Folks ukuelige Evne til at overvinde Vanskelighederne. Det giver os Mod til at være Optimister!«

Dirigenten takkede for Beretningen og oplyste i Forbindelse hermed, at der var vedtaget en Lov om Nedsættelse af Bygningsbrandforsikringskontingentet fra 15 til 5 ‰.

Følgende fire Punkter blev derefter stillet til Forsamlingens Overvejelse: 1) Bemyndigelse til Bestyrelsen om Dispositionsbevillingens Udvidelse, 2) Godkendelse af Henvendelsen til Videnskabskomiteen, 3) Godkendelse af en Bevilling paa 4—500 Kr. til Fotografering af Tinmærker og 4) Godkendelse af en Rejse til Sverige-Norge for Museumskonsulent Halkjær Kristensen og

Konservator Aksel Christensen med Formaal at sætte sig ind i Museumsteknik for at kunne gøre Bogen om Museumsteknik færdig (Formanden havde foreslaaet, at der enten skaffedes Penge andet Steds fra, eller at Foreningen stillede nogle Hundrede Kr. til Raadighed).

Da ingen havde noget at indvende mod de fire Punkter, godkendtes de.

Der fulgte en kortere Debat under Punkt 1.

Godsekspeditør Kaster, Odder Museum ønskede at vide (ang. Skr. fra Min. af 27. Aug. d. A. om Indsendelse af Ansøgning inden Udgangen af Septbr.), om man kunde vente med Indsendelse af Ansøgningen til Ministeriet udover den fastsatte Frist. Da Museet endnu ikke havde modtaget Opkrævningen for Krigsforsikringen, kunde det ikke give nogen Redegørelse eller ialtfald kun en, der blev identisk med den forrige.

Riismøller, Aalborg: Vi maa mere hen imod rent kommunale Museer. De Tilskud vi faar fra Staten, betyder saa godt som intet. Jeg tvivler paa, at Aalborg Museum kunde mærke det paa sit Budget, hvis dets Statstilskud faldt bort. Den Ordning, der findes i Odense, er noget nær det ideelle, og vi tilstræber da ogsaa en lignende Ordning for Aalborg. Ved en saadan Ordning opnaar man, at Byen bliver mere interesseret, mens den nu er interesseret i at slippe saa billigt som muligt. Det kommunale Museum maa være Idealet. Ingen By med et ordentligt Budget betænker sig dog paa at have et ordentligt Bibliotek. Jeg kan paa det varmeste anbefale, at man gaar videre ad den Vej, Formanden skitserede.

Fuldmægtig Thrane svarede Odder Museum. Fristen burde overholdes, selv om der ikke var opkrævet nye Bidrag siden sidste Indsendelse.

Da ingen flere meldte sig under Punkt 1, gav *Dirigenten* sig selv Ordet for at fremdrage Eksempler paa den manglende Kontakt mellem Nationalmuseet og Provinsmuseerne. Da Taleren for godt 10 Aar siden blev Formand for Maribo Museum, søgte han straks Kontakt med Nationalmuseet, men han syntes ikke, at NM gjorde nok for at holde Samarbejdet vedlige. For nyligt havde en lokal Samler saaledes indsendt et Par Broncesværd til NM, men det havde ladet dem gaa tilbage til Samleren, skønt Museet i Maribo havde bedt om at maatte overtage dem, hvis NM ikke interesserede sig for dem. I et andet Tilfælde havde en lollandsk Godsbesidder fundet et smukt Broncesværd og indsendt det til NM, der imidlertid havde returneret det uden at underrette os. Møntsamlingen har afslaaet et Andragende om at over-

lade os en Del af et meget rigt Møntfund fra Falster (enten som Depositum el. 1.). Senere har jeg hørt, at »Falsters Minder« har faaet en Del overladt. Jeg vil ønske, at Samarbejdet maatte blive saa intimt som muligt, og jeg ønsker gerne, at de store Centralmuseer udtaler sig herom, inden NM svarer.

Da ingen Repræsentanter for disse tog Ordet, svarede *Galster, Møntsamlingen*, at han intet erindrede om Sagen, men at Møntsamlingen ikke principielt var imod at deponere Mønter i Provinsmuseerne, hvilket ogsaa i flere Tilfælde var praktiseret. *Mathiassen, 1. Afd.* udtalte, at NM meget gerne vilde i nærmere Kontakt med Provinsmuseerne. Paa 1. Afd. eksisterer der den Ordning, at de Folk, der leder Museets Udgravninger, skal sætte sig i Forbindelse med de lokale Museer. Maaske er det gaaet i Glemmebogen. Jeg skal sørge for at indskærpe Reglen paany. De private Samlere ser vi an alt efter Kvalitet. De gode Samlere nærer vi ingen Bekymring for at overlade Tingene.

Dirigenten takkede for Tilsagnet og fastslog paany Værdien af et nærmere Samarbejde.

Dagsordenens Punkt 2. *Chr. Aksel Jensen* gav nogle Oplysninger om *Fordelingen af Fællesbevillingen 1946—47.*

Der plejer at blive andraget om mere end de 20.00 Kr., som Lotteribevillingen er paa. Ialt har Andragene været paa 36.000 Kr., men heraf er dog en Del (4900 Kr.) med fejl Adresse, idet de ikke kan komme ind under denne Bevilling. Men alligevel er der et overskydende Beløb paa ca. 11.000 Kr. Hjørring Museum havde ansøgt om 6.300 Kr. til Indkøb. Det nægtedes, da tidligere tildelte Summer endnu ikke er opbrugt. Aalborg og Rudkøbing Museum havde ansøgt om henholdsvis 5.000 og 1.000 Kr. til Konservering. Ogsaa her var der givet Afslag, da de paa anden Maade havde faaet betydelige Summer i Finansaarets Løb. De øvrige Andragender bevilligedes med enkelte ubetydelige Nedskæringer:

Liselund: Konserveringsarbejder	2000
Gammel-Estrup: Renaissancebord. Konservering	2000
Aarhus gml. By: Indkøb	520
Køge: Pengeskrin. Medaille	536
Næstved: *Bondetrøje og Vest	75,28
Odense: Fajanceterrin (Kastrup)	1500
*Sølvskeer. 18. Aarh.	135
Aalborg: Dragkiste	2100
Randers: *Sølvske. 18. Aarh.	50

Horsens: Skænk af Mahogni	1500
Koldinghus: Kabinetskab. c. 1675	1000
Haderslev: Sølvkande 1755	2000
Gilleje: Konserveringer	400
Hillerød: Temaskiner	300
Roskilde: Møbler m. m.	1000
Nyborg: Bondemøbler	800
Skagen: Lars Kruses Sølvkande	600
Aars: Indkøb	1050
Hobro: Indkøb. Konservering	840,57
Odder: Indkøb	200
Vejle: Lavslade	250
Fredericia: *Maleri (Palæet i F.)	500
Skrædderlavs Velkomst	450

De med * mærkede Genstande er indkøbte af Nationalmuseet, der desuden har udført Smaakonserveringer for Rønne, Vejle og Aabenraa Museer.

Dagsordenens Punkt 3: *Museumskonsulenternes Virksomhed.*

H. C. Broholm: Jeg skal fatte mig i Korthed. Der har fundet Omordning og andet Arbejde Sted i flg. Museer: Horsens, Køge, Maribo, Næstved og Randers. Ogsaa i Museerne i Varde og Odder er der arbejdet, og i Aar tages der fat i Stege. Det er mit Indtryk, at man er glad for Konsulenternes Arbejde.

Chr. Aksel Jensen: Der er i det væsentlige kun arbejdet to Steder, først og fremmest i Maribo Museum. Her gjaldt det denne Gang særlig Frilandsmuseet, hvor Interiørerne i den lollandske Ørslevgaard og en anden Bygning blev gennemgaaede og udrensede. Naar et Museum vokser, hænder det jo let, at Interiører bliver overfyldte. Endvidere er Samlingen af Landbrugsredskaber ordnet, og der er udarbejdet Planer for den store Nyopstilling i Museets Hovedbygning, hvor den tidligere Kunstsamlingsetage deles i to Stokværk. Dernæst Varde Museum, der indtil da saa godt som intet Samarbejde havde haft med NM. Over Grundstammen, Grosserer Cornelius Stauns Samlinger, forelaa der Protokol, men ingen af Nyerhvervelserne var indført. Nu er disse ca. 300 Ting, bortset fra en lille Serie Etnografica, gennemgaaet, protokolleret og nummereret, hvorved Oplysningerne til Hovedparten af dem er blevet reddet. Dette Arbejde tog godt 3 Maaneder. Lemvig, Odder og Brande har haft kortere Besøg. I Aar er Museerne i Tønder og Ribe besøgt paa kortere Tid.

Under Punkt 3 forespurgte *Chr. Schmit, Jernbanemuseet*, om dette Museum som Medlem af Museumsforeningen var berettiget til at søge Konsulenthjælp. Hertil svarede C. A. J., at det kun var Museer, der sorterede under Undervisningsministeriet, der havde Ret til Konsulenthjælp.

Dagsordenens Punkt 4: *Regnskabsaflæggelse.*

Kassereren, *Svend Larsen*, meddelte følgende: Medlemskontin-ter for 79 Museer i 1946 var 1.570,00 Kr. Aarets Indtægter var ialt 5.775,14 Kr., Udgifterne 1.926,28 Kr., hvorefter der var 3.848,86 Kr. at overføre. Regnskabet er revideret af Engelstoft og Jørgen Paulsen, idet man i Fjor vedtog for Fremtiden at have to Revisorer ligesom i andre Foreninger. Regnskabet godkendtes.

Dagsordenens Punkt 5: *Tidsskrift eller Aarbog for Forenin-gen.* Formanden udtalte: Allerede ved Mødet den 17. Maj 1929, hvor en Kreds af Museumsrepræsentanter vedtog at oprette Dansk kulturhistorisk Museumsforening, diskuterede vi ivrigt for og imod Udgivelsen af et selvstændigt Tidsskrift, men de forsigtige var i Flertal, og derfor staar der altsaa i vore Love, »Fællesforeningens Tidsskrift, Fortid og Nutid, søges udformet saaledes, at det ogsaa kan være Organ for Museernes Interesser«. I Aarenes Løb har »Fortid og Nutid« da ogsaa bragt adskillige værdifulde Artikler om museale Emner.

Men Tanken om et selvstændigt Tidsskrift døde ikke. Muse-umsfolk baade i København og i Provinsen har stadig følt Sav- net af en Aarbog eller et Tidsskrift for de kulturhistoriske Mu- seer, et Bindeled mellem de store og de smaa Museer. Og paa vort første Bestyrelsesmøde i Helsingør i Fjor vedtog vi at un- dersøge Mulighederne for at løse denne Opgave. Vi har senere drøftet den paa flere Møder og enedes om først at forsøge et Samarbejde med Fortid og Nutid, og hvis det glippede, da at foreslaa en selvstændig Aarbog. Vi har forhandlet med Dansk hist. Fællesforening paa det Grundlag, at vi skulde disponere over indtil 2 Ark af hvert Hefte af Fortid og Nutid, med særligt Titelblad, særlig Redaktion, særlig Paginering og Ret til For- handling af Særtryk.

Museerne, som nu danner et Flertal indenfor Fællesforenin- gen, har jo Ret til en forholdsmæssig Part af Tidsskriftet, men i de senere Aar har vi ikke i større Udstrækning gjort Brug af denne Ret. Det har været vanskeligt at faa Museumsfolk til at skrive i det. Der ankes over, at Formatet er for lille og Papiret for ringe. Honoraret maaske ogsaa. En Forbedring af Papir og Format har imidlertid været drøftet i Fællesforeningens Besty- relse, og vi er enige om at gennemføre det, saa snart Økonomien

tillader det; saa det skulde ingen Hindring være for et Samarbejde.

Jeg vil dernæst sige lidt om *Indholdet* i en eventuel ny Publikation. Jeg har foreslaaet Navnet »Museum« med Undertitlen »Tidsskrift (eller Aarbog) for de danske kulturhistoriske Museer«. Vi tænker os nemlig at bringe Afhandlinger og Artikler paa Grundlag af *Museernes Samlinger og Undersøgelser*, Artikler om Typologi, Museumsteknik, Konservering, Specialartikler om Emner som f. Eks. enkelte Møbeltyper, enkelte Landbrugsredskaber, om Ure, Veje- og Maaleapparater, Brilller, Signeter, Vogne, Værktøjstyper, Pottemageri, de enkelte danske Fajancefabrikker. Detailstudier over Folkedragter, o. s. v. Der er Emner nok. Ogsaa Emner fra Arkæologiens og Kunstindustriens Omraader kan behandles, naar det sker udfra kulturhistoriske Synspunkter. Og Artiklerne maa skrives saaledes, at de kan være til Vejledning for alle os, der sidder ude i Provinsmuseerne og skal være kloge paa 117 forskellige Sager. Vi savner i høj Grad litterære Hjælpemidler.

Naturligvis maa Tidsskriftet ogsaa indeholde Anmeldelser, Litteraturoversigter og Museumsforeningens Aarsberetning. Men ligesom i 1929 har vi ogsaa nu mødt den Indvending: Hvem skal skrive? Kan der skaffes tilstrækkeligt meget Stof?

For at faa et Skøn herover har Dr. Steensberg udsendt op mod 100 Henvendelser, især til yngre Museumsfolk, og de allerfleste har svaret, at de med stor Glæde imødesaa Udgivelsen af et Tidsskrift eller en Aarbog, og at de gerne vilde være Medarbejdere. Vi regner ogsaa med, at Provinsmuseernes Folk vil indsende korte Meddelelser om nye, mærkelige Ting i deres Samlinger, blot et Billede og lidt Tekst, saa Tingen dog er publiceret.

Jeg vil ikke lægge Skjul paa, at jeg personlig vil foretrække en Aarbog fremfor et Tidsskrift. Jeg har tænkt mig noget i Retning af de svenske »Fataburen« eller »Kulturen«, dog lidt større Format. Det er jo imponerende, at man ovre i Skaane kan udsende denne nydelige Aarbog »Kulturen« i 12.300 Ekspl., deraf de 11.700 i Abonnement! Der ligger et mægtigt Agitationsarbejde bagved. Til Hjælp for Økonomien har man ikke holdt sig for fin til at tage Annoncer med bagest i Bogen og tjene mindst 1000 Kr. paa dem. Skulde alle Danmarks Museer ikke i Fællesskab kunne løse en saadan Opgave, Udgivelsen af en Museumsaarbog, ligesaa godt som et enkelt svensk Landskab kan?

Men de vanskelige Tider, vi gaar i Møde, opfordrer naturligvis til ikke at slaa for store Brød op, og derfor er jeg stemt for et Samarbejde med »Fortid og Nutid«. Det bringer 9 à 10 Ark om

Aaret. Mon vi ikke kunde skaffe Stof til Halvdelen, saa der bagest i hvert Hefte fandtes et Par Ark Museumsartikler med særskilt Titelblad? Af disse Ark tages der saa et Antal Særtryk, som ved Aarets Slutning samles til en Aarbog paa ca. 80 Sider + noget Annoncestof. Disse Aarbøger skal saa i Boghandelen, og hvis vi sørger for, at Indholdet er afvekslende og smukt illustreret, kan vi sikkert regne med et pænt Salg, ikke mindst til de mange Privatfolk, som samler paa gamle Sager.

Der er ingen større økonomisk Risiko ved at begynde paa denne Maade, og saa kan vi altid gaa videre, naar Forholdene tillader det.

Bestyrelsen vil gerne kende Repræsentanternes Mening om denne Sag, og da vi ønsker at medbringe en klar Vedtagelse, naar vi skal mødes med Fællesforeningens Bestyrelse, tillader vi os at stille følgende Forslag:

»Aarsmødet bemyndiger Bestyrelsen til at forhandle med Dansk historisk Fællesforening om, at Museumsforeningen faar Disposition over 5 Ark aarligt af »Fortid og Nutid« med særligt Titelblad og særlig Redaktion samt Ret til at udgive Særtryk heraf. De nærmere økonomiske Betingelser ved et saadant Samarbejde fastsættes af de to Bestyrelser i Fællesskab. Dersom det ikke skulde lykkes at opnaa Enighed om Samarbejdet med »Fortid og Nutid«, bemyndiger Aarsmødet Bestyrelsen til at undersøge Mulighederne for, at Museumsforeningen i Forbindelse med et Forlag udgiver sin egen Aarbog.«

I Tilslutning hertil udspandt sig en livlig Diskussion, afbrudt af Frokostpausen.

Dr. *Nørlund* tvivlede paa, at man kunde faa en Ordning som den af Formanden skitserede indenfor »Fortid og Nutid«s Rammer. F. og N. skal vel helst beholde sin Karakter af et Tidsskrift for en snævrere Kreds. Det D. k. M. har Brug for, maa være en Publikation i Smag med »Arbejdsmarken«. Maaske som et Forlagsforetagende med et mindre Tilskud.

Haugsted, Aarhus, gav ubetinget Tilslutning til Dr. *Nørlund*. Man maa kunne se ude i Landet, at Museerne ikke sover. Det, der tiltrænges, er en Publikation ikke akkurat som en Kopi af »Arbejdsmarken«, men med samme Formaal. Foruden de egentlige Folkemuseer er der jo ogsaa Museer, som udelukkende beskæftiger sig med Forhistorien. De bør ikke skydes til Side.

Munthe-Morgenstjerne, Kronborg gik ind for *Nørlunds* Forslag. Hvad det økonomiske angik, saa udsendte Søfartsmuseet i Aar Aarbogen med Annoncer, der har givet 12.000 Kr. (for 25 Annoncer). Det dækker godt og vel Udgifterne til Aarbogen.

Nørlund: Ogsaa »Fortid og Nutid« har forsøgt med Annoncer, men det gik ikke.

Riismøller, Aalborg bemærkede, at Norge og Sverige anvendte en saadan Ordning med Annoncer i stor Udstrækning. Takket være denne giver den forbilledlige Göteborg Museums Aarbog Overskud. »Arbejdsmarken« er udsolgt den Dag, den udkommer. En Aarbog, der ligner »Arbejdsmarken« saa meget som muligt, maa være Maalet. Maaske lidt andet Format og lidt større. De 80 Sider er for lidt.

Formanden: Jeg ser ogsaa helst en Aarbog. Naar Bestyrelsen kom med F. og N.-Forslaget, var det, fordi vi vilde begynde paa det jævne og bevare Forbindelsen med vort gamle Tidsskrift. Jeg mener ikke, »Arbejdsmarken« er Idealet. Det er ikke nok med det udadvendte. Der maa hvert Aar findes en eller to længere Artikler til Nytte for Museumsfolk. Jeg vil foretrække en Aarbog, der baade bringer de udadvendte Publikationsartikler og Artikler, der kan være til Hjælp for os i vort Arbejde med Museumstingene. At »Arbejdsmarken« ikke er til at faa fat paa skyldes vel, at Gyldendal kun udsender den i et lille Oplag. Vores Aarbog maa op i mange Tusinder.

Andrup, Frederiksborg: Ethvert Tidsskrift, der ikke netop holder sig paa »Arbejdsmarkens« Niveau, vil altid komme til at kæmpe med Stofmangel. Hvad vi har Brug for, er netop de smaa Ting fra Arbejdsmarken, fra Værkstedet. Et Billede af en god Ting med en Tekst. Her kan vi alle være med, og derved kan vi vække den lokale Interesse, saadan at f. Eks. den lokale Sparekasse el. lign. Institution vil være interesseret i at tegne en af de værdifulde Annoncer. Det maa være Hovedsagen, selv om man ikke maa afvise en længere og vægtigere Artikel.

Steensberg: Jeg synes heller ikke, at »Arbejdsmarken« er tilstrækkelig. Dens Rammer er for snævre for Dansk Folkemuseums Behov, og det er meget uheldigt, at Artiklerne ikke er forsynet med korte Resuméer paa fremmede Sprog. Udenlandske Museumsmænd og Folkekulturforskere klager Gang paa Gang over, at de intet faar at vide om danske Museers Indhold og Arbejde. Man vil sagtens kunne fylde et nyt Tidsskrift med lødigt Stof.

Berg, Rudkøbing: Det maa sikkert være et Tidsskrift, der behandler Museernes Ting i korte Artikler. Meget væsentligt er Redaktionen, der ubarmhjertigt maa kunne skyde Artikler ud, som ikke er lødige nok. Foreslaar et Tidsskrift, startet med Basis i Museernes Samlinger (altsaa ogsaa arkæologiske Sager).

Nørlund: Jeg vil bede til, at man ikke lægger sig fast paa en fantastisk Plan. Man kan ikke baade have store, vægtige Artikler

for en snævrere Kreds og samtidig haabe paa at faa det meget store Publikum i Tale.

(Frokostpause).

Kredslæge Møller: Jeg vil gerne nævne en Ide, som maaske dog ikke er realisabel. Indenfor Skandinavien udgiver mange Videnskabsgrene Fagtidsskrifter under Samlebetegnelsen Acta. Var det ikke værd at overveje ved Forhandlinger med Kolleger i Norge og Sverige at faa et lignende for Museumsverdenen? Et fælles-skandinavisk Foretagende.

Uldall, Frilandsmuseet hilste ogsaa Forslaget om en Aar bog med Glæde. I Sammenligning med de skandinaviske Forbilleder er der et Forhold, som maa drages frem. Bag dem staar en Forening, der sammen med Annoncerne betaler Aarsskriftet. Det er jo desværre ikke Tilfældet her. Hvad Stoffet angaar, saa er der i de svenske Artikler, der er ret lange og ogsaa grundige. Derimod indeholder de ikke instruktivt (eller hvad man kan kalde museumsteknisk) Stof. Det er min Anskuelse, at vi i Virkeligheden taler om to forskellige Bøger: en Publikumsbog og en Bog med instruktivt Stof.

Otto Norn: Jeg maa ved denne Lejlighed spille Skeptikerens Rolle. Hvad angaar Stoffet, saa er de Kræfter, der skal bære et saadant Foretagende oppe, faa her i Landet. Det gaar ikke at sprede disse Kræfter. Vi har i Forvejen en Række Tidsskrifter, som vi ikke bør svigte. Der ligger en Fordel i, at Kulturhistorien dyrkes Haand i Haand med Lokalhistorien. Efter mit Skøn vil Amtsaarbøgerne ikke afvise Stof, selv om det er museumsmæssigt præget. Det vilde være af Betydning, om man kunde høre Redaktørerne af Amtsaarbøgerne. Hvad angaar Bidragyderne, saa vilde det være rart at høre, hvordan Museumsfolkene fra de større Museer (f. Eks. Aarhus og Odense), der selv udsender Aarspublikationer, ser paa Spørgsmaalet.

Haugsted, Aarhus: Saa vidt jeg kan se, er der tre Forslag: 1) en gradvis Udskillelse fra »Fortid og Nutid«, 2) et Tidsskrift i Lighed med Aar bog for nordisk Oldkyndighed og 3) en Publikation i Smag med »Arbejdsmarken«. Jeg synes, vi skal bevare Forbindelsen med »Fortid og Nutid« og sørge for at bringe mere Stof, der kunde være til Gavn for praktisk arbejdende Museumsfolk. Hvad angaar 2), saa synes jeg, det ligger udenfor Rammerne af, hvad denne Forening kan præstere. Det maa blive den yngre Generation af Forskere, der maa skabe det, og det vil ikke blive at sprede, men at samle. Hvad 3) angaar, saa vilde Museerne udenfor København herved faa rig Lejlighed til at vise deres

Ansigt. Der er Plads for en Aarbog paa ca. 5 Ark. Der vil baade være Stof at drage frem og Mennesker, der kunde gøre det.

Riismøller imødegik Norns Anskuelser om Amtsaarbøgerne. De er for lidt udbredte og kan ikke løse den foreliggende Opgave. Deres væsentlige Opgave er at give Sognehistorien.

Hermansen, 2. Afd.: Lad os gaa ud fra det praktiske. Under Haanden har jeg hørt, at der foreligger Tilbud fra et Forlag. Lad os se, hvad der kan komme ud heraf. Sæt en Mand i Spidsen og lad ham samle hele første Aargang. De Forbilleder, der er nævnt, er ikke gode. De udgaar fra en bestemt Institution og har en fast afgrænset Medarbejderstab. Lad mig i Stedet nævne British Museums Quarterly. En kvartaarlig Publikation giver ogsaa den Mulighed, at Spørgsmaal, som maatte blive stillet i de første Hefter, kunde blive besvaret indenfor eet Aar.

Linvald, Bymuseet, hilste Tanken om en selvstændig Aarbog med Glæde.

Chr. Axel Jensen: Man maa holde fast ved de lokale Tidsskrifter bl. a. for at faa Tag i de bevilgende Myndigheder. Engang i forrige Aarhundrede forsøgte jeg at starte et Tidsskrift, som blev slaaget ihjel, saa jeg er for saa vidt Skeptiker. Men jeg haaber alligevel, at vi maa faa Held til at starte et nu. Vi har en Resolution liggende, som er et meget godt Forhandlingsgrundlag. Skal vi ikke vedtage det?

Sv. Jespersen, 3. Afd.: Jeg er baade Tilhænger og Modstander af Tanken. Der er to Sider at tage Hensyn til: Publikum og Videnskabelighed. Jeg har et Forslag i Lighed med Mag. Hermansens. Man gør en Aargang færdig og gør sig klart, hvad man vil fremover. Derpaa søger vi Kontakt med Videnskabskommissionen, der ogsaa skal arbejde med en Rationalisering af Tidsskrifterne.

H. P. Hansen, Herning imødegik en Anke fra Sv. Jespersen mod Artikler i »Sprog og Kultur«, der aftrykker Materialesamlinger. Her mangler i hvert Fald ikke Henvisninger. Naar mine egne Afhandlinger mangler Noter, skyldes det, at det er primært Stof.

H. C. Broholm: Der mangler i allerhøjeste Grad et Tidsskrift for Museerne, derimod vil jeg ikke sige for Kulturhistorien, for her har vi Tidsskriftet »Kultur minder«, som opfylder Kravene. Det vilde være rart at høre lidt om de Vilkaar, som et Forlag vilde arbejde under.

Uldall: For kulturhistorisk Stof er der ogsaa Tidsskriftet »Folkliv«. Angaaende Spørgsmaalet Tidsskrift kontra Aarbog, saa var de svensk-norske Forbilleder alle begyndt som Tidsskrifter, men er gaaet over til Aarbogsformen.

Formanden: Man kan fastslaa, at der er Interesse for Sagen. Det lader til, at vi skal have noget, Spørgsmaalet er blot Formen. Jeg tror ikke, vi naar til Enighed i Dag. Jeg kunde tænke mig at trække Resolutionen tilbage og i Stedet foreslaa nedsat et 5-Mands Udvalg: 2 fra Bestyrelsen og 3 fra Medlemmerne. Bestyrelsen vælger selv sine 2 Repræsentanter. Dette Udvalg faar saa Mandat at udarbejde et Forslag til næste Aarsmøde.

Formandens Forslag vedtoges. Som Repræsentanter for Forsamlingen valgtes Hermansen, Haugsted og Morgenstjerne. Bestyrelsen udpegede senere Formanden og Dr. Søgaard som sine Repræsentanter og valgte Dr. Steensberg til Udvalgssekretær (uden Stemmeret).

Efter Dirigentens Forslag gik Punkt 7 ind førend Punkt 6.

Punkt 7. Valg af Bestyrelse.

For at bringe Valgene til Bestyrelsen ind i den sædvanlige Turnus foresloges, at 3 af Bestyrelsen afgik ved Lodtrækning. Det vedtoges, og Formanden, Chr. Axel Jensen og Norn blev udtrukket. Der blev foreslaaet Genvalg, og da intet andet Forslag fremkom, blev de genvalgt.

Punkt 6: Eventuelt.

Under dette Punkt foreslog Mag. Hermansen — inspireret af en lille Pjece om Museer i Norge — at faa udsendt en lignende om danske Museer. Turistforeningen er interesseret. Men den bør udsendes i det mindste paa Dansk, Svensk og Engelsk, og det nytter ikke blot at lade den danske Udgave oversætte. Der maa skrives selvstændigt for hvert Sprog.

Forsamlingen tilsluttede sig Tanken.

Efter 10 Minutters Pause gik man over til *Punkt 8*. Museumsinspektør Th. Mathiassen redegjorde for sine Holstebrounder-søgelse. Derefter viste Dr. Helge Søgaard en af Den gamle By optaget Film om Uldtilberedning o. 1860—70, og Dr. Steensberg fremførte en Film om Jydepottetilvirkning, optaget af Direktør Rothenborg for Dansk Folkemuseum. Formanden sluttede Mødet med at takke for Foredraget og for de to Filmsforevisninger. Om Aftenen samledes de fleste af Repræsentanterne til en Middag i Restaurant »Karnappen«.

Dansk kulturhistorisk Museumsforenings Medlemsliste 1947

KØBENHAVN

1. Nationalmuseets 1. Afd.
2. — 2. —
3. — 3. — , Dansk Folkemuseum.
4. — 6. — , Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.
5. — 7. — , Frilandsmuseet v. Sorgenfri.
6. Kunstindustrimuseet, Bredgade 68, Kbh. K.
7. Københavns Bymuseum, Raadhuset, Kbh. V.
8. Jernbanemuset, Sølvgade 40, Kbh. K.
9. Dansk Post- og Telegrafmuseum, Centralpostbygningen, Kbh.V.
10. Universitetets medicinsk-historiske Samling, Bredg. 62, Kbh. K.
11. Tøjhusmuseet, Kristiansgade, Kbh. K.
12. De danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg, Ø. Voldg., Kbh. K.
13. Dansk Landbrugsmuseum, Kongevejen, Lyngby.

PROVINSEN

Sjælland.

14. Hørsholm Museum, Hørsholm.
15. Helsingør Bymuseum, Helsingør.
16. Handels- og Søfartsmuseet, Kronborg, Helsingør.
17. Nordsjællandsk Folkemuseum, Hillerød.
18. Det nationalhistoriske Museum, Frederiksborg Slot, Hillerød.
- 19.* Gilleleje Museum, Gilleleje.
- 20.* Frederiksværk og Omegns Museum, Frederiksværk.
21. Amagermuseet, St. Magleby.
- 22.* Roskilde Museum, Roskilde.
- 23.*** Køge Museum, Køge.
- 24.*** Holbæk Museum, Holbæk.
- 25.*** Kalundborg Museum, Kalundborg.
26. Hjemstavns museet for Asnæs og Faarevejle, Faarevejle.
27. Odsherreds Folkemuseum, Nykøbing S.
- 28.* Sorø Amts Museum, Sorø.
- 29.** Næstved Museum, Næstved.
30. Sydsjællands Museum, Vordingborg.
- 31.* Møns Museum, Stege.
- 32.** Lîselund Gamle Slot, Borre, Møn.

*) Statsanerkendt Museum.

**) Statsunderstøttet Museum.

***) Statsunderstøttet Centralmuseum.

Bornholm.

33.*** Bornholms Museum, Rønne.

Lolland-Falster.

34.*** Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo.

35.* Falsters Minder, Nykøbing-Falster.

Fyn m. Øerne.

36.*** Fyns Stiftsmuseum, Odense.

37.* Nordfyns Museum, Bogense.

38. Middelfort Folkemuseum, Middelfart.

39.* Vestfyns Hjemstavnsgaard, Gummerup pr. Glamsbjerg.

40.** Svendborg Amts Museum, Svendborg.

41.* Nyborg Museum, Nyborg.

42.* Kerteminde Museum, Kerteminde.

43. Ringe Museum, Ringe.

44.*** Langelands Museum, Rudkøbing.

45. Marstal Museum, Marstal.

Jylland.

46.*** Vendsyssel Historiske Museum, Hjørring.

47.* Skagens Fortidsminder, Skagen.

48. Østvendssyssel Museum, Sæby.

49. Hjemstavns museet for Østvendssyssel, Try pr. Dronninglund.

50.** Museet for Thy og Vester Han Herred, Thisted.

51.** Morslands Historiske Museum, Nykøbing M.

52.*** Aalborg Historiske Museum, Aalborg.

53. Vesthimmerlands Museum, Aars.

54.*** Viborg Museums Oldsagssamling, Viborg.

55.* Skive Museum, Skive.

56.*** Randers Museums hist. Afd., Randers.

57. Hobro Museum, Hobro.

58.** Djurslands Museum, Grenaa.

59. Æbeltoft Museum, Æbeltoft.

60.** Herregaardsmuseet Gammel Estrup pr. Auning.

61.*** Aarhus Museums forhist. Afd., Aarhus.

62.** Købstadmuseet Den gamle By, Aarhus.

63.** Horsens Museum, Horsens.

64. Silkeborg Museum, Silkeborg.

65.* Odder Museum, Odder.

66. Vejle Museum, Vejle.

67. Fredericia Museum, Fredericia.

68.*** Museet for Koldinghus Len, Kolding.

- 69. Brande Museum, Brande.
- 70.** Ringkøbing Museum, Ringkøbing.
- 71. Museet for Holstebro og Omegn, Holstebro.
- 72. Lemvig Museum, Lemvig.
- 73.** Herning Museum, Herning.
- 74. Struer Museum, Struer.
- 75.** Den antikvariske Samling, Hans Tavsens Hus, Ribe.
- 76.* Varde Museum, Varde.
- 77. Esbjerg Museum, Esbjerg.
- 78. Fanø Museum, Nordby.
- 79.** Haderslev Amts Museum, Haderslev.
- 80.** Tønder Museum, Tønder.
- 81.** Aabenraa Museum, Aabenraa.
- 82.** Sønderborg Amts Museum, Sønderborg.